

Izhaja vsaki četrtki ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejem uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Naročnino in nanznana sprejema upravnštvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v toba karnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin, dvakrat 12 vin, trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

V.

Krščanstvo je zlato žilo presekalo, liberalizem jo je vnovič zacelil.

V nedeljo so se zopet zbrali možje in mladeniči poslušati govor o zlati žili. Zupnik je začel:

Dragi moji! Čudili ste se zadnjič mojemu pripovedovanju o zlati žili, po kateri se steka bogastvo bogatašem v skrinje. Nevoljno ste popraševali: „Kdo je to dovolil? Kam so deli pravico in krščansko ljubezen?“

Zares! Toliko odiranje delavskih ljudij pričā, da nismo več kristjani. Kako neki bi mogli eden drugega tako odirati in zatirati kristjani, ki so si bratje? — Danes vam pojasnim, kako je to prišlo, in sicer:

1. Krščanstvo je presekalo zlato žilo.

2. Liberalizem jo je vnovič zacelil.

Krščanstvo je presekalo zlato žilo.

Pred Kristusom je bilo ravno tako oderuštvo kakor dan danes, da se veliko hujše, in to ne samo med neverniki, ampak tudi med izvoljenim judovskim ljudstvom. Ko je Jezus Kristus prišel na svet, našel je delavske ljudi v strašnem uboštvo. njih gospodarje pa v potratnem bogastvu. Bili so tudi takratimenitni bogatini na svetu, kateri so sluli kakor dan danes Rotšildi, Vanderbildi in drugi. Bogastvo se jim je nabiralo po isti zlati žili kakor našim bogatašem. Takim bogatašem so se pokorile neštete množice siromakov. Velika večina teh siromakov so bili sužnji delavci. Sužnji delavci niso imeli nič svojega, tudi svoje volje ne. Sužnji delavec ni veljal za človeka ali za osebo ampak za blago, katero je gospodar kupil na trgu kakor drugo blago. To blago je smel torej tudi prodati, če se mu je prav zdelo. — Če se je suženj poročil, bili so žena in otroci gospodarjevi kakor krava in teleta, gospodar jih

je smel torej prodati za denar. — Če je gospodar ubil sužnja, bila je to njegova škoda, ali odgovoren ni bil za to nobeni oblasti, kakor če je ubil svojega konja. Delavec ni bil človek, ampak blago gospodarjevo. S tem sem povedal, kolika je bila siromaščina, koliko je bilo pred Kristusom zaničevanje siromašnega ljudstva.

Poleg sužnikov je bilo še dokaj drugih siromakov delavcev. Bili so prosti rimski državljani ki niso ničesar imeli. Njihovo stanje je bilo žalostno, zaslužek majhen, ker jih gospodarji niso hoteli plačevati, dokler niso imeli sužnikov dovolj. Delavsko ljudstvo si torej ni moglo pomagati, ker je bilo deloma sužnjo, deloma pa ni bilo nič spoštovano njegovo delo, dokler so isto delo zastonj ali na raboto opravljali.

Gospoda (svobodni državljani) so za malo cenili in zaničevali sploh vsako telesno delo. Delo žuljavih rok jim je veljalo za umazano, nečastno, zaničljivo (sordidus quaestus). Svoboden človek se je sramoval telesnega dela. Zato so pa tudi delavci bili brez časti (infames).

Vrh velike bede je prišlo na te nesrečne ljudi še dušno gorje. Živeli so namreč v zmotah in vražah, častili so prazne malike; niso imeli tolažbe sv. sakramentov kakor naši siromaki, niso imeli nobenega upanja na srečna nebesa in sploh nobenega upanja. Ker pa niso poznali Boga, očeta ljubezni in usmiljenja, je obupanje premagalo njihova srca, katera so pred Bogom omadeževali in oskrnili z grehom. A kaj bi vam še nadalje slikal nesrečo delavskega ljudstva pred Kristusom; kdo bi sploh mogel popisati in proumeti bede siromaka, kateri je izgubil zaupanje v Boga? Kam naj se dene človek, ki je zaničevan pri ljudeh in nepoznan pri Bogu?!

Ko je naš gospod in Zveličar Jezus Kristus pogledal množice nesrečnih siromakov, je ginjen rekel apostolom: „Milo mi je pri srcu za te ljudi, ker so potrti in pobiti kakor ovce, ki nimajo pastirja. Žetev je pač velika, a delavcev malo. Prosite gospodarja žetve, da pošlje delavcev v svojo žetev“*).

*) Mat. IX. 36-38.

odpeljan v zapor in zopet se je vršila pri njem hišna preiskava. Kar so našli, naj je bilo že njegovo ali ne, o vsem je trdil društveni predsednik, da je Ludvikovo. Zdaj so se vsi za njega poskrili. — Marjeta je potovala v mesto k sodnijski obravnavi, da zasliši obsodbo sinovo. Med obravnavo je jokala. Ludvik si ni upal niti s pogledom takniti se matere. Bil je obsojen: Najdeni spisi so mu kazeni še veliko poosttrili. Dobil je šest mesecev težke ječe. —

Mati je pri teh besedah omedlela. „Da bi vam bila ta kazen“, je rekel sodnik z opominjevalnim glasom, „podučilo in šola za bodoče življenje!“ — Socijalni demokratje so godrnjali v klopih in ko je odhajal Ludvik v ječo, klicali so mu: „Slava!“ On pa ni mnogo maral za to. Menil je, da mu pošljejo ta čas, ko je bil v preiskavi, kaj denarja za poboljšek, toda prej uneti plačevalec ni dobil v stiski niti vinarja. —

Marjeto so morali odpeljati domov. Dolgo ni prišla k sebi. Taka sramota njeni hiši! Šla ni niti iz hiše. Molila je. —

Ta mož je imel dobro srce, milo ubožnemu ljudstvu. On je prvi govoril evangeljske nauke množicam revežev, on je prvi poslal delavce v veliko žetev nesrečnih siromakov: apostole, škofe in mašnike. Razšli so se po vsem svetu, naučili so nov nauk, krščanski nauk ljudi, katerih poprej niso poznali.

Poglavja krščanskega nauka pa so:

a) Vsi ljudje so en rod; vsi imajo enega Očeta v nebesih, vsi so porojeni iz enega deda Adama, vsi so odrešeni s krvjo edinorojenega Sina božjega. Zatorej smo vsi res ljudje: svobodni in sužnji, beli in črni, Grki ali barbari: vsi smo ljudje ali osebe, ne blago, ker vsi nosimo božjo podobo v srcu, vsi smo bratje med seboj. Ena sama duša je več vredna ko celi svet, tudi najrevnejši človek je cel človek, po božji podobnosti neskončne vrednosti.

b) Ker smo vsi ljudje, moramo se spoštovati in čislati med seboj; nikogar ne smemo zaničevati ali zatirati, kakor so judje zaničevali neobrezane ljudi ali pa Grki barbare. Ker smo ljudje, moramo si biti pravični t. j. dajati moramo vsakemu, kar mu gre, vsakemu svoje in kakor mi to sveto dolžnost izpolnjujemo nasproti drugim, imamo tudi pravico, da nam dajajo drugi, kar nam gre. Eden do drugega imamo dolžnosti, eden do drugega imamo pravice. Poglavitne zapovedi o dolžnostih in pravicah pa so zložne v deseterih božjih zapovedih: Spoštuj očeta in mater, ne ubijaj, ne prešestvaj, ne kradi, ne pričaj po krivem zoper bližnjega, ne želi svojega bližnjega blaga! — Teh zapovedi so se narodje začeli učiti kakor dandanes otroci v šoli.

c) Še več! Ker smo si vsi ljudje bratje, zapovedal nam je Gospod ljubezen, rekoč: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“. „Kar nočete, da bi vam storili drugi, tudi vi ne delajte drugim“. Izšel je torej vsim narodom mogočen glas z nebes. Bratje ste, ljubite se med seboj. Ta zapoved je bila čisto nova zapoved!

d) Ker smo otroci božji, ustvarjeni za nebesa, prepovedal nam je Gospod la-

komnost in požrešnost, ki dela krivico drugim in je pripravlja obzaluške, ki pa tudi mori sv. misli v srcih otrok božjih. Kjer ima namreč človek zaklad, tam ima tudi srce, a srce otroka božjega mora biti v nebesih in ne zarito v zemljo. Zapovedal nam je torej: „Iščite najprej kraljestva božjega in vse drugo vam bo dodano“. — „Ne skladajte si zakladov na zemlji, ker vam jih rja razje ali molji snedo ali tatje ukradejo“.

Teh naukov so se ljudje učili, polagoma sicer, ali v 600 letih so jih vže znali skoraj vsi evropejski narodje.

Vprašam: Ali je po teh naukih sploh mogoča krivica in zatiranje bližnjega ali izkoriščanje delavcev? Ni mogoče. Zategadel je polagoma izginilo suženjstvo in siromaščina delavskega ljudstva; zakladi denarnih mogočnejšev so se praznili, ker se je sušila zlata žila, ki jim je dovajala bogastvo. A cerkev katoliška je — dosledno po zapovedih božjih — naravnost presekala ono zlato žilo.

† Kardinal Missia.

Ko so nesli slovanskega apostola sv. Cirila l. 867 v Rimu k pogrebu, je rimsko ljudstvo, kakor poroča zgodovina, izkazovalo po ulicah mrliču tako čast, da je pogreb bil podoben zmagošlavju. Nekaj sličnega je videla včeraj dne 2. aprila solčna Gorica. Pogreb apostolskega moža kardinala Missie je bil podoben zmagošlavju. Neštete množice iz vseh krajev, z Gorškega, Tržaškega, Kranjskega, Štajerskega in Koroškega, iz Italije itd. so izkazovale po ulicah mrliču čast kakor sv. etemu možu. Tekmovale so vse narodnosti. In po pravici! Kardinal Missia je bil mož poln sv. čednosti; njegovo srce je bilo krotko, ponižno, dobrotljivo, ne časti lakomno, ni iskalo svojega, se ni veselilo krivice, veselilo se pa resnice, vse je pretrpefo, vse preneslo. Njegov značaj je bil vtrjen v resnici in svetosti. To srce, ki je bilo tako ljubeznjivo, je imelo sicer tudi nasprotnike, ki so je prebadali z meči in sabljami (glej „Edinost“ št. 68.), ali prepričani smo, da bi bili ti njegovi nasprot-

jedro, potrudil se je z njim ter ga podučeval. Preskrbel mu je dobre knjige in mu tako odkril demokrasko sleparijo. Mati je poleg tega prosila blagoslova iz nebes in blagodejno delo je vsevalo. Ludvik se je veselil, ko je sprevidel, iz kakšne zmote se je rešil. Počasi se je utrjeval v drugih naukih in želja njegova je bila najsrčnejša, da bi mogel popraviti prejšnje življenje.

„Vse se da popraviti“, tolažil ga je in navduševal dušni pastir. „Ko začneš novo, redno, pobožno življenje in se vrneš k svoji materi“. „K materi!“ — zdihnil je Ludvik in solze so ga oblike.

Približal se je dan, ko je imel biti Ludvik izpuščen iz ječe. V društvu so ga že željno pričakovali. Dolg čas jim je bil po njegovih govorih in — doneskih. Društvo je razpadalo in Ludvik je je imel rešiti.

Cela truma socijalnih demokratov se je zbrala pred jetnišnico. Nesli so

LISTEK.

Od matere — k materi.

Po češkem napisal B. N.

II.

(Konec.)

Ludvik se ni vrnil, ampak s celo dušo oklenil se novega pogubnega nauka, kateri je zatrdil njegovo srce do matere in pretrgal najožje in najsvetejše zveze. Težko je ustrajal v delu. Se zaslužkom je podpiral težnje socijalnih demokratov in vedno bolj se zamotaval v družini predsednikov. Toda delovanje „Prostosti“ so začeli opazovati varstveni čuvaji. Ko spoznajo, da je voditelj vseh nemirov Ludvik, začeli so ga zasledovati. Ludvik pa se jim je previdno umikal. V društvu so ga že povišali za prvega govornika. S tem je rasla njegova častihlepnost vedno bolj. Nekoč se je v govoru tako razognjil, da je izustil besede, ktere bi morale ostati vedno skrite. Takoj je bil opomnjen. Toda Ludvik je tem ostreje napadal sedanji red, sedanjo ustavo. Bil je zatožen in

niki visoko cenili in spoštovali plemenitega moža, ko bi bili poznali njegovo svetost, njegovo vsestransko pravičnost, dobrotljivost in ljubezen.

Ko je slišal rimski papež Leon XIII., da je kardinal Missia umrl, je bil globoko ginen in je proti svojemu spremstvu rekel: Missia je bil svet mož! Blagor Tebi, slovenska štajerska dežela, slovenska fara Sv. Križ in Tebi slovenska kmečka hiša „pri Mislovih“ na Moti, ki si nam rodila takega sina! Blagor Vama, ljubljanska škofija in goriška nadškofija, da sta imeli za Pastirja moža, kateremu daje naslednik sv. Petra Leon XIII. spričevanje: Missia je bil svet mož!

Tukaj hočemo podati le nekaj črtic o dogodkih večerajšnjega dne.

Sprevod se je pomikal iz nadškofijske kapele po Travniku in Raštelu v stolnico. Rakev je bila odprta. Pogreb je vodil najstarejši škof monsignor Janez Krst. Flapp iz Poreča. Zujim so bili škofje iz Ljubljane monsignor Jeglič, iz Celovca monsignor Kahn in s Krka monsignor Mahnič, benediktinski opat iz Tanzenberga na Koroškem, prost Elbert iz Novega mesta ter prost Jordan.

Pred rakvijo so bila razna sirotišča in razni šolski zavodi, razne bratovščine, razna društva, zastopniki „slov. kat. del. društva“ in „Krojaška zadruga“, člani vseučilišnega društva „Danica“ in „Zarja“ se slov. trakovi, mestna godba in vojaška godba, gojenči deškega semenišča, duhovščina, kapitelj in pontifikant.

Za rakvijo so bili sorodniki Njega Eminencije in osebje nadškofijske kancelarije, zastopnik Njega Veličanstva cesarja veliki dvorni maršal grof Cziraky, Njega Prezvzišenost c. kr. namestnik Goßs, dvorni dostojanstveniki, vojaški oblastniki, državni poslanci, deželnega glavarja namestnik in deželni poslanci, župan goriškega mesta, razni politični, sodni, finančni, poštni in drugi uradniki, udje odvetniške zbornice, udje trgovske in obrtne zbornice, udje zdravniške zbornice, razni drugi uradniki, veterani, meščani, razne ženske bratovščine, razne ženske ljudske šole, gojenke ženskih zavodov in sirotišč in drugo žensvo.

Pogreba so se vdeležili tudi kanoniki iz Ljubljane, Trsta, Poreča, Krka in Gradca, deželni in državni poslanci ter zastopniki raznih društev s Kranjskega. Ljudstva je bilo iz vseh krajev, posebno s Kranjskega, nešteta množica.

Vseh duhovnikov, ki so se udeležili pogreba, je bilo okoli 300. Samo s Kranjskega jih je bilo do 100.

Red pri pogrebu je delalo vojaštvo, ki je bilo postavljeno po vseh ulicah, koder se je pomikal sprevod. Tako slavnostnega pogreba ni videla še Gorica.

Vse ulice, po katerih se je pomikal sprevod, so bile v črnih zastavah in okna s črnimi prevesami. Celo protestantske in judovske hiše so bile v črnem.

Ko je sprevod prišel v cerkev, daroval je škof Flapp slovesno sv. mašo za pokojnega kardinala.

Po sv. maši je imel č. g. dr. Faidutti slavnostni govor, v katerem je opisoval življenje in delovanje Njega Eminencije in velike vspuhe, katere je dosegel.

Po opravljenih cerkvenih molitvah in obredih zaprli so rakev ter jo položili

Ludviku širok klobuk, rudečo zavrtnico in časnik, kjer se je že proslavljalo njegovo oproščenje. „Junaki“ so čakali, kdaj se odprejo vrata Ludvikove ječe. Vsi mu zakličejo: „Slava“, ter ga popeljejo v sprevodu skozi mesto. Radovedneži so čakali, kaj bo.

Na drugi strani je stala Ludvikova mati. Stala je sama z očima povešenima v tla. Prav bala se je teh ljudi. Zopet ga zapeljejo in odtrgajo njenemu srcu.

Ura je odbila. Vse napeto pričakuje. Vrata se odpró in ven stopi Ludvik. Skoro se je opotekal. „Slava!“ „Živio! mučenik za delavske koristi! Živio!“ so upili demokratje ter se kupičili okoli Ludvika. Ludvik pa jih z roko resno potisne od sebe ter koraka naravnost — k materi. — „Si zopet prišel!“ vzklikne uboga Marjeta ter objame sina. „Junaki“ se ohladijo in ko vidijo, da odbaja Ludvik z materjo, poizgubijo se osramočeni in vsi zmedeni v postranske ulice.

Pošteni ljudje pa zakličejo: „Slava! Slava ljubezni materini!“

na mrtvaški voz. Sprevod se je pomikal iz cerkve po isti poti proti Katarinijevemu trgu. Od tu dalje je spremljala mrliča duhovščina stolne cerkve. Po poludne sta se podala na sv. Goro škofa Kaha in Jeglič, ki sta opravila cerkvene obrede in molitve nad grobom.

Do svetogorske cerkve je šlo za mrličem mnogo duhovščine in toliko ljudstva, da je bila obsežna cerkev polna. Zbrano množico je nagovoril v slov. jeziku prevzvišeni knez in škof ljubljanski. Njegove besede so segle občinstvu v srce. Mnogi so srčno ginjeni jokali. Prevzvišenega škofa in kneza ljubljanskega zahvaljujemo iz srca za njegove gniljive besede.

Grob je v svetišču Matere Božje. Na plošči, ki bo pokrivala rakev, bo vrezan priprost križ. Napis, ki bo na plošči, si je blagi pokojnik sam napravil.

Podati hočemo še nekoliko črtic iz življenja Njega Eminencije kardinala Missie:

Rojstni hiši Njega Eminencije pravijo „pri Mislovih“ na Moti v županiji sv. Križa na murskem polju poleg Ljutomeru. Beseda Missia izvira iz besede: misliti. V narečju govore v onem kraju ljudje mesto: jaz sem mislil, jaz sem misia. Da je to res, dokazuje ime: pri Mislovih.

Njega Eminencije starejši brat Anton je bil tudi duhovnik. Ko je leta 1842. novo sv. mašo, naročili so mu stariši, da mora skrbeti za svojega mladotnega bratca Jakoba, da tudi on kdaj kot mašnik stopi pred altar.

Ko je bil Jakob star devet let, pokosila mu je smrt ljubega očeta in posej je vzel vso skrb zanj njegov starejši brat-duhovnik Anton. V šolo je hodil mali Jakob najprej v Kapeli, potem v Radgoni in v Mariboru. Kot gimnazijec je bil sprejet v deško semenišče v Gradcu, kjer je z odliko zvršil gimnazij. Bil je resen in ljubeznjiv dijak, katerega so vsi sošolci radi odličnega napredovanja in lepega obnašanja visoko cenili. Še kot dijak se je bil tedajnemu graškemu škofu Attems tako prikupil, da ga je jemal k sebi na počitnice.

Ravno predno je stopil v bogoslovnico, umrla mu je ljuba mati. Potem je bil jedno leto bogoslovec v Gradcu, od koder so ga sprejeli v „Collegium Germanicum“ v Rimu. Tam se je mudil šest let in postal doktor bogoslovja. Leta 1864 se je vrnil v domovino.

Najprej je zlužil kot prefekt v deškem semenišču v Gradcu. Potem je bil 14 let tajnik graškega ordinarijata in dvorni kaplan kneza in škofa Zwergerja in 8 let kancelar. V tem času je objavil zelo temeljit spis o kongruu s podpisom: Martini. To delo je bilo zelo temeljito in se je visoko cenilo. L. 1879. je postal stolni kanonik in pet let pozneje, kakor smo že zadnjič poročali, škof ljubljanski.

Ko je bil še delujoč na graškem ordinarijatu, obolel je na pljučah. Zdravit se je prišel v Gorico. Stanoval je v hiši tik škofije, kjer so bili jezuitje, prav tik spalnice, kjer je zdaj umrl. Dobro goriško podnebje je zdravilno vplivalo na bolna pljuča, katera so se mu srečno zacelila.

Ko je prišel škof Missia na Kranjsko, je bilo v verskem oziru marsikaj zamujenega. Pod njim se je začelo razvijati novo pomlajeno, pristno katoliškoversko življenje med duhovščino in verniki.

Odločen korak naprej po pravi poti se je storil s prvim slovenskim katoliškim shodom v Ljubljani. koncem avgusta 1892. Pokrovitelj vsem pripravam in zboru samemu je bil knez in škof Jakob. Ko se je obhajal od 10—12 sept. 1900 drugi katoliški shod, je kardinal Missia pretrgal birnanje v Fulaniji in se podal v Ljubljano, kjer je imel govor, katerega smo v svojem času objavili v „Prim. Listu.“

Njega Eminencija kardinal Missia je iskreno ljubil slovenski narod. Njegova ljubezen je bila tiha in delujoča, ne kričeča in razdirajoča in ne krivična drugim narodnostim. Boleli so ga neprestani napadi v liberalnih slovenskih listih, kjer se mu je očitalo, da ni Slovenec in da je nasproten slovenskemu narodu. Urednik „Prim. Lista“ je bil priča lanske leto, kako so ga boleli napadi na njegovo osebo radi črk, katere so postavili o prihodu Njega Veličanstva cesarja v Gorico na balkon škofijske palače: W. F. G. I. Ko je slišal o teh napadih, je poklical k sebi urednika „Prim. Lista“ ter

razložil resnico, kakor smo jo objavili pred lansko leto. Njega Emin. je bil namreč naročil, naj plinarska družba preskrbi, kakor druge krati za balkon škofijske palače primerno okinčanje, ne da bi bil bolj natanko dočel, kaj in kako naj se napravi. Plinarska družba pa ni imela več na razpolago nobene druge primerne priprave, ker je to, kar je druge krati stavila na balkon, bila že oddala cerkvi sv. Ignacija za fasado. Njega Eminenca kardinal je za tiste črke izvedel se le, ko so bile nastavljene na balkon, kar mu ni bilo po volji. Toliko zastoj!

Naj omenimo še, da je bil pokojni kardinal vsestranski izobražen. Poleg slovensčine in nemščine je bil zmožen v pisnu in govoru še latinskega, italijanskega in francoskega jezika. Avstrijski škofje so ga v vseh težavnih cerkveno političnih vprašanjih prašali za svet. Bil je tajnik škofovskega odbora za prirejanja škofovskih konferenc.

Plakaje na Njegovem preranom grobu kličemo:

Večna luč naj sveti Tvoji plemeniti duši! Prosi za nas!

Politične in cerkvene vesti.

Državni zbor se zopet snide dne 8. t. m.

Shod katoliškega društva na Dunaju. — Dne 26. marca se je vršilo na Dunaju slavnostno zborovanje katoliškega šolskega društva. Načelnikov namestnik doc. svetnik Porzer se je v otvoritvenem govoru spominjal papeževga jubileja ter izrazil željo po popolni svobodi papeštva. Načelnik zveze katol. učiteljev Moser je zavračal napade na vero, kritiziral procdrimsko gibanje in slavil vzgled, ki ga je podal prestolonaslednik. — Na občnem zboru katol. šol. društva prejšnji večer je načelnik Schwarz meji drugim omenil, da je v minulem letu društvu prirastlo 6000 članov. Govornik se je spominjal velikodušnega čina prestolonaslednikovega in kazal na potrebo ustanovitve katoliškega vseučilišča in srednjih šol.

Razmere na Kitajskem. — Novejša poročila s Kitajskega se ne glasijo ugodno. Vse kaže, da se utegne na skrajnem Vztoku z nova nekaj užgati. V nekaterih notranjih deželah širnega cesarstva se pripravljajo novi upori. Iz pokrajine Hungču je dospel kantonskemu podkralju brzozjav, da je ob meji Tonkinga začelo vreti. Vse čete generala Su so prestopile k ustašem. Vsled tega so se pomnožile vse ustaške čete za 20.000 mož, ki so evropsko izvežbani in dobro oboroženi. Toliki moči ustašev se bodo težko zoperstavljale vladne čete. Splošne razmere pa so zdaj na Kitajskem take, da ne bode čudo, ako nastanejo nove homatije. Ker vlada velika suša, je vse delo na polju zaostalo, ljudstvo strada in se živi od tatvine in ropa. Ropi in požigi so na dnevnem redu. Tudi v pokrajini Kwangsi se je pojavila nova ustaja; ustaši so napadli mesto Kaučau v Kwangtunu in je osvojili.

Dijaški nemiri v Rusiji postajajo vedno bolj resni. Na tisoče oseb je aretiranih.

Vojna v južni Afriki. — Kakor je videti, bi Angleži radi sklenili z Buri mir. Burski vojskovodje zahtevajo popolno neodvisnost ali pa boj do skrajnosti!

Celjsko vprašanje.

Slovenski „naprednjaki“ — izdajice.

„Slovenski Narod“ je dne 24. minulega meseca pisal proti slovenski gimnaziji v Celju in priporočal štajerskim Slovincem, naj sklenejo z Nemci izdajalski kompromis.

Radi te izdajalske pisarije so štajerski slovenski poslanci sklicali dne 26. marca 1902 v celjskem „Narodnem domu“ shod, na katerem se je sklenila sledeča izjava.

Izjava: Dne 24. suša 1902 v celjskem „Narodnem domu“ vsled vabila svojih tukajšnjih deželnih poslancev zbrani Slovinci izrekujejo enoglasno svoje globoko obžalovanje, da je „Slovenski Narod“ v svojem listu od dne 24. t. m. štajerskim Slovincem priporočil kompromis v stvari samostojnih slovensko-nemških nižjih gimnazijskih razredov v Celju.

Tak nasvet smatrajo zbrani celjski Slovinci za opomin k rad vse sramotilnemu popustu osnovnih svojih kulturnih

zahtev, k odstopu od ene prvih pridobitev glede svojih srednjih šol in tako k nemošemu, strahopetnemu, breznačajnemu begu iz boja za obstanek naroda slovenskega.

Časnik, ki vabi štajerske Slovence v kompromis glede samostojnih slovensko-nemških gimnazijskih razredov v Celju, v katerih se vsaj trije predmeti učijo v slovenskem jeziku, — časnik, ki popolnoma prezira ravno v zadnji dobi tako glasno in sijajno dokazane pravice štajerskih Slovincov do treh popolnih srednjih šol slovenskih, — časnik, ki v očigled tej sveti pravici nasvetuje popust one tako težko pribojevane malenkostne trohice od te pravice, — časnik, ki to postojanko podira, — tak časnik ni in ne more biti! Glasilo štajerskih Slovincov.

Ako bi res kak slovenski državni poslanec omejeval svoje parlamentarno delovanje v obrambo Celja v zmislu „Slovenskega Naroda“, tak poslanec bi bil nevreden zaupanja svojih volilcev.

D r. D e č k o, B a š, predsednik zбора. poročevalec.

Novice.

Sv. maše zadušnice za pokojnega kardinala. — Kapitularni vikar je ukazal, da naj vsi župniki, kurati, vikurji in predstojniki samostanov določijo dan, na kateri se bodo opravile molitve in darovala sv. maša zadušnica za pokojnega kardinala ter naj k tej maši povabijo vernike svoje duhovnije.

Po opravljenih molitvah za pokojnega kardinala naj začneje duhovniki pri sv. maši ob dovoljenih dneih moliti kolekto „de Spiritu Sancto“ in naj goreče prosijo Vsemogočnega, da nam kmalu pošlje novega Pastirja.

Zapuščina kardinala Missie. — Mej tem ko je truplo Njega Eminencije ležalo na mrtvaškem odru, preštevali so „Slov. Narod“, „Soča“ in „Edinost“, koliko tisočakov je vletel kardinal na leto in kako ogromna mora biti zapuščina. „Soča“ pravi, da je imel v Gorici dohodkov 80.000 K (zlagano za dve tretjini). „Slovenski Narod“ pripoveduje, da je kardinal imel v Ljubljani ogromnih dohodkov, katere je prinesel v Gorico. — Poleg tega da je bil zavarovan za ogromne svote. „Soča“ dostavlja, da je kardinal zapustil svojim najbližjim sodnikom le prav neznatne svote!

Dejstvo pa je, da je zapuščina kardinalova jako skromna! Vpraša se, kam je izginilo premoženje? To nam pove tisoč in tisoč ubožih, katere je kardinal podpiral v Ljubljani in Gorici.

V Ljubljani in v Gorici je vzdrževal cele družine z mesečnimi prispevki. Vse to je delal na skritem.

In zdaj kličemo liberalcem: Le napađajte, Njegovo srce več ne čuti! — Upamo za trdno, da je že prejelo plačilo v nebesih.

Blagajništvo „slov. kat. del. društva“ naznanja, da se bodo od zdaj naprej delile podpore vsako nedeljo od 10. do 11. predp. in ne več kakor do zdaj od 11. do 12.

Za „Alojzijevišče“. — Preč. gosp. dr. Anton Gregorčič 50 K, g. dr. Alojzij Franko, odvetnik 50 K, g. L. Corte, dimnikar 1 K.

Bog stotero povrni! „Gospodarski list“ — Glede uredovanja „Gospodarskega lista“ opažamo, da je občna želja vseh udov c. kr. kmet. društva, naj bi se točno objavljali zapisniki vseh občnih zborov in vseh sej osrednjega odbora, kakor jih objavlja italijanski list: Atti e Memorie.

C. kr. policijski direkciji v Gorici. — Znano je, da stanuje v Gorici v ulici „Novi most“ št. 11 Anton Peter Pahoski, ki se oblači kot kanonik in se izdaje za misijonarja, prelata itd. Ta nesrečni duhovnik je suspendiran. Vsi škofijski ordinarijati so izdali že posebna svarila glede tega človeka, ki pravi, da nabira miloščino za neko italijansko semenišče. Videti je, da vsa svarila nič ne pomagajo. Dotičnik nabira še nadalje. Znano je tudi, da ima v Gorici razne dolgove. Ker dela mož po Gorici pohujšanje, prosimo slavno policijsko direkcijo, naj mu stopi na prste, da se pohujšanje odstrani. Taki malopridni duhovniki delajo domači duhovščini sramoto. Zakaj bi se to trpelo?

Za italijansko vseučilišče v Trstu. V pondeljek opoldne so sklicali nekateri ital. visokošolci v tuk. gledališču v smislu § 2. društvene postave shod, h kateremu so zbornali vse polno razno-

Kamni volji na krajnjem razpore - pred missijevim prihodom. Jaz bi tudi mi ne bomo sedaj ostro postavili temu, ki ga razpore nevale. A vsi cerkveni in vsi slovenski duhovniki in posvetilci so se edini v tem, da je to govorjenje v vseh slovenskih duhovščini in v gornjem kapel pravilneje pot so mož - 2000 kopij 1/4 90.

vrstnega občinstva obojega spola, največ sveda srborite mladeži. Na dnevnem redu je bilo vprašanje glede ustanovitve ital. vseučilišča v Trstu. Tu so se skušali v govorništvu razni mladi gospodje, katerim je pa občinstvo burno ploskalo, naj so pa isti govorili pametno ali neumno. Največje navdušenje je baje nastalo, ko je nekdo zaupil: „Viva l'Italia!“, kar je odmevalo z velikanskim šundrom po celem gledališču.

Ko so se mladi gospodje po shodu pri banketu nekoliko okrepčali, drli so po mestnih ulicah ter prepevali razne izvijajoče pesmi ter kričali „Viva Gorizia italiana!“ itd.

Med pesmimi, katere so gospodje prepevali, so se nahajale tudi razne garibaldinske. Mej temi tudi ona z refrenom: „Va fuori d'Italia, va fuori straniero!“

Opomniti moramo, da ni kričanje teh pobcev našlo med občinstvom naha-jajočim se po ulicah, nobenega odziva, le kak gologlavi poglavček je semtertija vmes zažvižgal. Zaradi tega nastop teh mladih gospodov ni vrgel zemlje iz tečajev. Vendar pa so taki klici in take pesmi z refrenom, kakoršnega smo gori poklicane oblasti taki nastope preprečiti. Vsaj tudi v Trstu začeli so naši ljubeznjivi sosedje s takimi nastopi. Ko se je pa vlado na take nastope opozorilo, rekala je ona vedno, da so to otročarije ter se ni zanje prav nič zmenila. Dne 14. in 15. februarja t. l. pa se je pokazalo, da je iz teh prejšnjih „otročarij“ nastala prav resna otročarija, katera se ni dala odpraviti z mokro cunjjo, marveč z — bajoneti in krogljami.

Preskušnje usposobljenja za občne ljudske in meščanske šole pričnejo v Gorici dne 5. maja 1902. Prosnje za take skušnje se morajo poslati ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije za občne ljudske in meščanske šole v Gorici najkasneje do 20. aprila 1902.

Volitve v „trgovsko in obrtno zbornico“ bodo dne 7. t. m. od 8. do 12. za trgovski odsek, 8. t. m. od 8. do 12. pa za obrtni odsek.

V zmislu razglašene c. kr. primorskega namestništva z dne 26. dec. 1901, v katerem je bil razveljavljen stari in objavljen novi volilni red, voli: trgovski odsek 8 udov in sicer 1. razred 4 in 2. razred 4. V 1. razreda volijo tisti, ki plačujejo 100 in več K, v 2. razr. pa oni, ki plačujejo najmanj 8 do 100 K pridobnine.

Obrtni odsek voli 16 udov in sicer v treh razredih. V 1. razreda volijo tisti, ki plačujejo najmanj 200 K, v 2. razreda najmanj 60 in v 3. razreda najmanj 8 K pridobnine. Prvi razred voli 6, drugi 4, tretji 6 udov.

V 2. razreda trgovskega odseka in v 3. razreda obrtnega odseka daje volilno pravico pridobnina tuli pod 8 K, ako je kdo z odmerjenim mu manjšim zneskom že v II. razreda za občinske volitve, da more torej voliti tudi v deželni zbor.

Aktivno volitno pravico imajo polnoletniki, pasivno pa oni, ki imajo že 30 let. Ženske in mladoletniki volijo po poslovdjih.

Voli se na tri načine in sicer: 1. ali z ustnim glasovanjem, 2. ali z napisano glasovnico osebno 3. ali z glasovnico in legitimacijo poslano c. kr. okraj. glavarstvu. Ako je glasovnica zaprta, mora biti napisano zunaj volilčno ime. Kdor ne misli osebno udeležiti se volitev, moral je že do 2. t. m. poslati glasovnico in legitimacijo c. kr. okrajnemu glavarstvu.

„Napredne“ živine! — Drugega imena ne zaslužijo divjaki, ki so spisali v zadnji in predzadnji „Soči“ članke o blagopokojnem kardinalu Jakobu Missii. Kardinal Missia je ležal na mrtvaškem odru, te živine pa so ga mrtvega nevmisljeno ometavali z lažmi in blatom. Nad tako surovostjo se zgražajo ne samo slovenski rojaki, ampak tudi Italijani in Nemci. Taka pisarija je sramota slovenskemu narodu in slovenskemu jeziku. Rojaki, vsi na noge, da lista „Soča“ in „Primorec“, ki delata največjo sramoto slovenskemu imenu, zatremo! Kdor ima še količkaj poštenja v svoji duši, mora take liste po svoji vesti nemudoma vrnil!

Nesramni zdražbarji okoli „Edinosti“ pišejo za „Slovenskim Narodom“, da je pokojni kardinal Missia umrl vsled strastnega kadenja. Poizvedeli smo na kompetentnem mestu, da ni kardinal v Gorici nikdar kadil. Zadnjikrat

je povlekel cigaro, katero mu je ponudil podpolkovnik Chalaupka pri oo. kapucinih dne 2. avg. 1901. Ko je bil še na Kranjskem, so ga včasih duhovniki pri kaki kanonični vizitaciji prisilili, da je parkrat povlekel. To pa so bile le redke izjeme, katere je pokojnik delal iz prijaznosti.

Govor profesorja Wahrunda je iz „Slov. Naroda“ tudi „Soča“ ponatisnila. Bilo bi v prid profesorju Wahrunda samemu, da bi se njegov neslani govor ne razširil, ker priča o veliki omejenosti in nevednosti, ki ni v čast profesorju cerkvenega prava v Inomostu. Objavljanje njegovega govora priča pa tudi o nevednosti in omejenosti uradnikov okoli „Slov. Naroda“ in „Soče“.

Naj navedemo samo en stavek iz omenjenega govora. Profesor Wahrund pravi, da sv. cerkev ne more držati koraka z modernim napredkom.

Tako more govoriti le človek, kateri ne pozna zgodovine. Zgodovina uči, da je sv. cerkev v vseh časih pospeševala pravi napredek in da so skoraj vse moderne iznajdbe pripisovati redovnikom in duhovnikom, oziroma možem, ki so bili iskreno vdari sv. veri. Sv. kat. cerkev tudi dandanes pospešuje napredek in želi ljudskega napredka. Sv. cerkev ni nasprotna napredku ampak „napredku“, ni nasprotna naprednjakom ampak „naprednjakom!“ Njen glas je in ostane: Naprej in ne po „naprednjaški“ nazaj!

Ker so gospodje okoli „Slov. Naroda“ in „Soče“ v strahu, dabi vtegnila sv. kat. cerkev propasti, jim povemo, da so na to stran lahko brez skrbi: Vrata peklena je ne bodo premagala! Nasprotni „katoliškemu“ profesorju Wahrundu hočemo navesti besede slavnega protestantskega zgodovinarja Tomaža Babingtona Macaulay-a, ki pravi v svojem spisu: „Essai on Rankes of the Papes“ (razprava o Rankejevi zgodovini papešva: „Najponosnejše vladarske dinastije so se le od večeraj, ako jih primerjamo z vrsto rimskih vladik. Papeštvo obstoji, ne da bi se nagibalo k razpadu, ne kot ostanek iz starodavnih časov, temuč polno življenja in mladostne moči. Katoliška cerkev je videla začetek vseh držav in vseh verskih družeb, ki sedaj obstoje na svetu in nihče nam ne jamči, da ne bode gledala tudi njih konca. Števrto njenih otrok je danes večje, kakor kdaj v prejšnjih časih.“

„Napredne“ laži. — Iz Kamenj. Sovraštvo do duhovščine, ki izpolnjuje svojo pastirsko dolžnost proti liberalni hinavščini, je neke liberalce v kamenjski župniji tako zaslepilo, da ne vidijo, kako se sami sebe mažejo in sami sebi škodujejo, ko hočejo svojega župnika pred svetom očrnuti. Hudobija se bo sama sebe snedla. Pregovor pravi: „Mnogo nasprotnikov, veliko časti“. Le tako naprej! Koliko so vredne „Sočine“ laži, priča naslednja izjava:

Resnici na čast izjavljamo pred pričami, da je vse, kar pripovedujeta „Soča“ in „Primorec“ v dopisu „iz Vipavske doline“ o č. g. župniku Jožefu Kosecu v Kamnjah glede njegovih razmer z menoj in mojo družino nesramna laž in zavijanje.

Kamnje, 28. marca 1902.

Jožef Močnik,
c. kr. gozdar.

Filip Vodopivec, Jože Rovtar, Jos. Slokar,
priče.

Kaj pravi na to izjavo kamenjski
nadučitelj l. Vodopivec?

Iz Livka smo dobili dopis, v katerem se nam opisuje tamošnji liberalni komisar „Tajčophrusten“. Dopisnik se pritožuje nad njegovim pohujšljivim in nesramnim obnašanjem celo v cerkvi! Bolje bi bilo, da bi ne hodil v cerkev. Vsakemu poštemu človeku se mora njegovo predrzno obnašanje studeti.

Po volilni borbi. — Dopis iz Ponikovske županije. Volitve so končane! Sijajno smo zmagali na Tolminskem. Liberalni zmaj leži — na tleh! Po kratki, a mučni bolezni je crknil in poslali smo ga iz Tolminskih hribov — v kalno „Sočo“. V Tolminskih hribih še živi ljudstvo, ki je zvesto udano veri svojih očetov, udano svojemu narodu in domovini, ljudstvo, ki je še večincma ni omajal lažiliberalizem in materijalizem iz temeljnih tečajev krščanskih načel!

Hudo so zadeti napredni „liberalčki“; zadnje tolažbe si iščejo po „Sočinih“ umazanih predalih, se sredstvom, katerega bi se moralo sramovati na-

zadnje še šnopersko bitje kake zakotne krème. Tem „dobrim katoličanom“ pa je zdavna že izumrl zadnji čut poštenosti in srama.

Pečinski „jumak“ ki stanuje blizu št. 34. je že pred dopolnilnimi volitvami kazal svoje obupno stanje po „Sočinih“ predalih, piše iz Ponikev članek: „Pred novimi volitvami“. V 34. št. „Soče“ zopet čitamo o njih članek (vsebinska ga izdaja): „Po volilni borbi“. Nočemo se pečati z „napredkom“ člankarjeve preteklosti, nočem se posluževati osebnih napadov, kakor dela on, storili pa bomo to v skrajni sili, ako ne prenehajo satanske izmišljotine, laži in obrekovanje — prava mikstura „napredka“ po „Sočinih“ predalih! — Kedo bi pomilovalno ne prašal: Ali je to „napredek“ — v najnovejšem genu? V dno duše mora se smiliti človeku, ko vidi rojaka tako nizko valjati so po blatu. (Dalje prih.)

Iz Jageršč. — S 1. aprilom t. l. dobila je naša župnija nabiralnico s trikratno zvezo v tednu, s c. kr. poštnim uradom v Cerknem Ta naprava je bila skrajno potrebna, ker ž njo stopimo v zvezo z ostalim svetom. — Naj bo na tem mestu izrečena najsrčnejša zahvala c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Trstu, č. g. župniku Janezu Kokošarju, bivšemu župniku v Šebreljah, osobito pa izrekamo zahvalo svojemu sedanjemu dušnemu pastirju č. g. Henrikju Peternelju, ki se je vsestranski trudil za to potrebno pridobitev.

Iz Stržišč. — V spomin na petindvajsetletnico papeževanja sv. Očeta zložili smo letos v Stržiščih za nov, popolnem srebrn, v ognju pozlačen kelih. Izdelal nam ga je srebrar Teodor Slabanja v Gorici tako, da smo vsi zadovoljni. Delo je prav ukusno, cena do cela zmerna.

Bodi ta kelih naši cerkvi v nepozabnem spominek na letošnji jubilej slavno vladajočega Leona XIII.; bodi pa tudi žlahtna, nevenljiva evetica na grobu rajnega blagega — očeta, višjega pastirja, nadškofa in kardinala!

Sivolasi starček in šestletni šolski otrok, da, celo od miloščine živeči revež je prinesel svoj darček in rekel: „To dam za kelih“. — Otročiček, ki je sedaj šest let star, bo po šestdesetih, sedemdesetih letih še gledal ta kelih na altarju z veselo zavestjo: „Tudi jaz sem nekoliko pripomogel, da ga imamo!“ — In Bog, ki se je ozrl na novič uboge vdove, ne bo pozabil otroškega darilca.

Sveda bo neki „ogleda“ v Podbrdu mrmral kakor medved, ker so Stržiškarji tako „nazadnjaški“, da dajajo denar raji za „klerikalne kelih“, haker za „liberalne vampe“, t. j. za „Narodni sklad“. — Pa, pustimo mrmralcem mrmranje! Če bo žaba v luži še bolj kvakala, bo orel vendar mirno plaval po višavah.

Vabilo na III. občni zbor „Hranilnice in posojilnice“ Kojško-Smartno v Brdih, ki bode dne 13. aprila 1902 ob 3 in pol uri popoldne v šolski sobi. Vspored: 1. poročilo načelstva; 2. odobrenje računskega sklepa za l. 1901. 3. volitev načelstva in računskih pregledovalcev; 5. razni nasveti. V slučaju nesklepnosti bode pol ure pozneje drugi občni zbor z istim vspreedom, ki bode sklepal brez ozira na število navzočih zadružnikov. Načelstvo.

Vabilo k občnemu zboru „Hranilnice in posojilnice“ v Čepovanu, ki bode dne 13. aprila t. l. ob 3 urah popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Odobritev računov, 2. Volitve načelstva, 3. Morebitni predlogi. V Čepovanu, 1. aprila 1902.

J. Rejec, načelnik.

Vabilo. — Hranilnica in posojilnica v Renčah bode imela v nedeljo 13. aprila 1902 ob 3. urah popoldne izvanredni občni zbor v prostorih predsednika z dnevnim redom: Volitev načelstva in pregledovalcev računov.

Preoblečeni Italijanski častniki. — Vest o dveh italijanskih častnikih, ki sta se mudila med delavci isterske železnice, se potrjuje. Obadva sta imela seboj geodetične merske aparate in stroje za fotografiranje, ter sta zmerila in fotografovala vse isterske trdnjave, potem pa sta jo popihala. Redarstvo je o njih izvedelo, ko sta bila že čez mejo z dragocenin plenom.

Predrzna žalitev slovenskega naroda. — Pod tem naslovom piše vrli „Slovenski Učitelj“. Nemški „pedagog“ Edvard Meierl je spisal za učitelje knjigo: „Präparation zur unterrichtlichen Be-

handlung des Heimatlandes Steiermark“. V tej knjigi je polno psokv zoper Slovence. O njih se drzne nemški pedagog pisati: „Die Slovenen sind ein Volk von Mägden und Holzknechten. Sie sprechen noch immer eine uns (Deutschen) unverständliche Sprache Sie essen nur Haiden- und Türkenstier...“ Vkljub temu, da so Slovenci to drzno sramotenje ogorčeni zavrnil, je štajerski dež. sol. svet z odlokom dne 3. oktobra 1901 knjigo vsem učiteljem in učiteljskim knjižnicam priporočil v nakup in okrajni šolski sveti so poslali ta odlok tudi šolskim vodstvom v slovenskem delu Štajerske. Tu je treba odločnega odpora!

Nove knjige, katere priporočamo.

— 1. V Mariboru je izšla knjiga: Uvod v biblijske zgodbe nove zaveze. Založilo jo je uredništvo „Voditelja“. Cena je 3 K. Duhovnikom bo knjiga zelo koristna.

2. Z veseljem pozdravljamo „Marjetice“. Kakor vsako leto pričakovali smo tudi letos toli priljubljenih „Pomladnih glasov“, katerih so izdali marljivi ljubljanski bogoslovci vže 10 letnikov. Mesto „Pomladnih glasov“ pa smo letos dobili „Marjetice“. Kdor si želi privoščiti izreden užitek in kdor hoče nežno mladino posebno razveseliti, naj nikar ne odlašaj naročiti „Marjetice“. Dobe se v „kat. bukvarni“ v Ljubljani in v ljubljanskem semenišču. Cena 60 vin.

3. Glasnik najsvetjših src, nov, nabožen list, ki je jel s tekočim letom izhajati 20. dne vsakega meseca. Cena za celo leto 80 vin. Naročnino štajerskih, primorskih, isterskih in koroških naročnikov prejema g. urednik Jakob Palir v Sevnici ob Dravi na Štajerskem, kranjski naročniki naj pa blagovole naročati list pri veleč. gospodu Ivanu Krst. Trpin, beneficijatu v Smartnem pri Litiji. Preč. duhovščina naj blagovoli „Glasnik“ ob raznih prilikah priporočati.

V varstvo domačega vina. — Znano je, da vedno bolj narašča izdelovanje umetnega vina in se s tem znatno oškodujejo vinogradniki, ki se z velikimi denarnimi in časovnimi žrtvami ter mnogim naporom obnovili svoje po trtni uši opustošene vinograde. Umestne bi bile vsled tega zakonite odredbe, ki bi zajezile vedno naraščajočo produkcijo umetnih vin.

Ker se v zaprtih mestih pobira užitnina od vina v mestni meji, je to vino, kakor naglo pride v klet, brez vsake nadaljne kontrole. In tako se zgodi, da mnogi sleparski krčmarji in trgovci, ki v kletih izdelujejo umetno vino, od tega ne plačajo nikake užitnine ter s tem oškodujejo poštemega trgovca in krčmarja.

Da se to zlo vsaj deloma odpravi, bi se morale vinske zaloge v zaprtih mestih ravno tako vpisati in obdačiti kakor v kletih gostilničarjev na deželi; ta ostrejša kontrola bi ne bila nikaka novotarija, ker obstoje enake kontrole že za sladkor, žganje, kuhanje žganja itd.

Kranjski katoliško-narodni poslanec Pfeifer in tovariši so v državnem zboru dne 26. febr. vložili predlog, naj visoka vlada stavi primerne nasvete v tem smislu.

Gospodarski nauki. — 1. Listne uši na mladem drevju se zatirajo z močno tobakovo vodo, v katero se potaplja vsi od uši napadeni vršički. Mravlje, ki zalezujejo listne uši zaradi nekega sladkega soka, ki ga uši izcejujejo, ne škodujejo sadnemu drevju. Če se zatro uši, izginejo tudi mravlje.

2. Cepljenje velikih dreves. Nekateri imajo navado, da staremu drevesu naenkrat vse veje odsečejo in ob enem precepajo. To je krivo! Tako drevo se navadno posuši. Staro drevo naj se polagoma cepi. Prvo leto naj se cepi na eni strani, drugo leto na drugi in če je drevo veliko in košato, tretje leto na tretji strani!

Socijalne drobtinice.

O zasebni lasti. — Zasebna last je priljubljena že po naravi neenaka.

Motijo se, ki mislijo, da bi po naravi morala biti zasebna last pri vseh ljudeh enaka. Glavni vzrok je ta: Človeška narava je, čeprav v bistvu v vseh ljudeh enaka, vendar v svojem razvoju in dejstvom različen. Ljudje imajo po naravi različne telesne in dušne zmožnosti,

